

Tema: Skyddad natur

Över en tiondel av Sveriges yta består av miljöer som är skyddade på olika sätt i syfte att bevara värdefull natur. Ibland finns sådana naturområden i närheten av skolor. Låt eleverna ta reda på mer om dessa och även besöka naturmiljöerna. I kalendern beskrivs flera aktiviteter som kan berika elevers naturupplevelser.

Att elever får upptäcka biologisk mångfald och förstå behovet av att bevara den är centralt i biologiundervisningen och finns med i styrdokumentet för både grundskola och gymnasium. Med temat *Skyddad natur* vill vi uppmuntra lärare och elever att ge sig ut i naturen och upptäcka intressanta naturområden.

Många skyddsformer

Sverige har 29 nationalparker och drygt 4 200 naturreservat. En stor del av den totala ytan av dessa finns i fjällområdet. Medan beslut om att bilda nationalparker tas av regering och riksdag är det länsstyrelserna och kommunerna som beslutar om bildandet av naturreservat. Marken i en nationalpark ägs också alltid av staten medan marken i ett naturreservat kan ha olika slags ägare. Vilka föreskrifter som gäller i de skyddade områdena skiljer sig åt mellan olika nationalparker och naturreservat.

I Sverige finns även över 7 400 biotopskyddsområden, 90 naturvårdsområden och drygt 4 500 Natura 2000-områden. Natura 2000 är ett internationellt nätverk som syftar till att bevara den biologiska mångfalden inom EU. De flesta Natura 2000-områden i Sverige är även nationalparker eller naturreservat. Andra exempel på naturskydd är älvar som skyddas mot vattenkraftsutbyggnad, djur- och växtskyddsområden, fridlysta djur- och växtarter, naturminnen, vattenskyddsområden och kulturresevat.

Naturum

Ett naturum har i uppgift att informera och inspirera besökarna av ett visst naturområde. I kalendern tipsar några av Sveriges 32 naturum om övningar från sin skolverksamhet, som även passar att genomföra på andra ställen i landet. Läs mer om naturum på Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas hemsidor.

Stenshuvuds nationalpark, foto Anders Good, IBL Bildbyrå Kustberg, Naturvårdsverkets pressbilder

Vad säger allemansrätten?

Allemansrätten ger oss rätt att vistas i naturen men kräver också att vi följer vissa regler, som Naturvårdsverket sammanfattar med orden "inte störa – inte förstöra". På Naturvårdsverkets hemsida informeras om vad som gäller vid olika aktiviteter, som exempelvis bad, bärplockning, cykling, eldning, klättring, orientering, ridning och tältning, se www.naturvardsverket.se/var-natur/allemansratten.

Från hemsidan kan man till exempel klicka sig vidare till *Informationsmaterial om allemansrätten*, varifrån man kan ladda ner en film för barn och unga, som tagits fram av Naturhistoriska riksmuseet i samarbete med Naturvårdsverket, ett frågeformulär med ja- och nej-frågor samt tipspromenadfrågor.

Mycket information om skyddad natur finns på Naturvårdsverkets och länsstyrelsernas hemsidor, www.naturvardsverket.se och www.lansstyrelsen.se. Det är också dessa myndigheter, i samarbete med andra, som leder det offentliga arbetet med naturskydd. På Statistiska Centralbyråns hemsida, www.scb.se/MI0603, finns en hel del statistik om naturskydd i landet och på www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/protected-areas beskrivs naturskyddet i Europa. På www.sverigesnationalparker.se, kan man läsa mer om våra nationalparker och även ladda ner foldern "Sveriges 29 nationalparker – En guide till vår finaste natur".

Augusti 2015

Påfågelläga

Att göra

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag Söndag

v. 31	27	28	29	30	31	Per 1	Karin, Kajsa 2
v. 32	Tage 3	Arne, Arnold 4	Ulrik, Alrik 5	Alfons, Inez 6	Dennis, Denise 7	Silvia, Sylvia 8	Roland 9
v. 33	Lars 10	Susanna 11	Klara 12	Kaj 13	Uno 14	Stella, Estelle 15	Brynolf 16
v. 34	Verner, Valter 17	Ellen, Lena 18	Magnus, Måns 19	Bernhard, Bernt 20	Jon, Jonna 21	Henrietta, Henrika 22	Signe, Signhild 23
v. 35	Bartolomeus 24	Lovisa, Louise 25	Östen 26	Rolf, Raoul 27	Fatima, Leila 28	Hans, Hampus 29	Albert, Albertina 30
v. 36	Arvid, Vidar 31						

Naturskydd i närheten

Cirka 98 procent av befolkningen har 10 km eller mindre till ett skyddat område. Använd Naturvårdsverkets kartverktyg "Skyddad natur", skyddadnatur.naturvardsverket.se, för att ta reda på om och hur naturen i ert närområde är skyddad. Låt först eleverna försöka hitta den del av landet de bor i på kartan. Be dem därefter klicka på de markerade områdena för att få reda på vilka skyddstyper som tillämpas, vad områdena heter, med mera.

Även Skogsstyrelsen tillhandahåller ett kartverktyg, "Skogens pärlor", som visar områden som är skyddade. Besök www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor och klicka på Starta i högerspalten.

Via Sveaskogs hemsida, www.sveaskog.se, når man ett kartverktyg som visar så kallade ekoparker och strövskogar, med information om skogens ålder och typ. Ekoparker beskrivs som stora skogsområden med höga naturvärden och strövskogar anses lämpliga för vandring och bär- och svamplockning.

Gå gärna ut och besök den skyddade naturen efter kartstudierna!